

Faşizm, "dara düşmüş anamalcı ülkelerde, liberalizme, demokrasiye, özellikle de sosyalizmle komünizme karşı çıkılarak kurulan, ulusçu, tümerkçi buyurganlık. Bireyi toplum içinde eriten ve toplum çıkarları için baskıcı bir yönetimi öne çıkaran siyasal düşünce ve sistem. Güçler ayrımının ya da hukuk devletinin olmadığı ırkçı ve ulusçu bir küçük kentsoylu ideolojisiyle tek bir partinin egemenliği altındaki, baskı ve şiddete dayanan siyasal görüş ve düzen. Toplumsal, ekonomik ya da siyasal bunalım dönemlerinde gelişen aşırı ulusalcı ve ırkçı buyurganlık yönetimi."

Faşizm, İtalyanca kökenli bir isim. Türkiye Bilimler Akademisi(TÜBA) henüz AKP Hükümeti'nin operasyonuna uğramadan önce yaptığı uzun soluklu, kolektif bir çalışmanın ürünü olarak, yayımladığı Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü Sosyal Bilimler'in 449-450. sayfalarında, faşizmin anlamlarını, yukarıdaki paragrafın ilk cümlesinde hukuk, ikincisinde tarih, üçüncüsünde toplumbilim ve sonuncusunda da uluslararası ilişkiler alanlarındaki karşılıklarıyla tanımlamış.

İkibinonaltı yılının ilk aylarındaki Türkiye için hemen hiç kimsenin nereden çıktı şimdi faşizm diyemeyeceği günleri yaşıyoruz. Bazılarımızın kafası karışık, 1922-1943 İtalya'sında ve/veya 1933-1945 Almanya'sında yaşananları bir liste haline getirip, listede işaretleme bitene kadar bekliyorlar. Bu kafa karışıklığı ya da bekleme için, Ocak 2016'nın son mesai gününde TBMM'de tarihsel Hasankeyf'i baraj suları altında bırakmanın yasasının çıkarıldığını anımsatalım. Gerekçeleri, 'Hasankeyf'in, UNESCO'nun belirlediği 10 dünya tarih mirası özelliklerinden sadece dokuzunu taşıyor olması.' Dolayısıyla, Hasankeyf'in

dünya tarihi mirası olarak ilân edilememesi. Edilseydi farklı mı olacaktı? Yaşadığımız zaman dilimi 21. yy, coğrafya Ön Asya-Orta Doğu, ülke Türkiye. Önceki yaşamışlıkların aynısını ya da tıpkısını beklemek ne kadar doğru kendilerine bırakıyoruz. Sekiz ayı geçen bir süredir TBMM neredeyse kapalı, üyelerine de çıkardığı yasalara da sahip çıkamıyor-çıkıyor. Yargı bağımsızlığını uzun süredir unuttuk. Yaşam hakkı, barış içinde yaşama hakkı ihlallerinden ya da ifade özgürlüğünden söz etmek mümkün değil. Çünkü uzun zamandır onlar da yok. Anayasaya uygun olmasa da birçok kentte süresiz sokağa çıkma yasakları ilân ediliyor(iki ayı geçen de oldu), kent halkından evlerini, yurtlarını boşaltmaları talep ediliyor. Kalanlar aç, susuz, sağlık hizmetsiz, eğitimsiz kalıyor. Yaralanıyor ya da öldürülüyor. Bir zamanlar ordunun vesayetini kaldırmaktan bahsedenler, şimdilerde kendi partilerinin vesayetini kurdular. Recep Erdoğan, 2014 Ağustos'unda cumhurbaşkanı seçilmesinin üzerinden bir yıl geçmeden "rejim değişti, şimdi sıra hukuksal düzenlemelerinde" açıklamasını yapmıştı. Bu ifadesinden yedi, sekiz ay sonra, onlarca kaymakama hitaben "yeri geldiği zaman koyun mevzuatı bir kenara" önerisinde bulundu. Bir kişi her şeyi biliyor, her şeye karar veriyor, uyguluyor ve denetliyor. Heykeller yıkılıyor, heykeltıraşları karalanıyor, gazeteciler susturuluyor, susturulamayanlar cezaevine kapatılıyor, barış içinde yaşama hakkını talep eden akademisyenler, tek devlet, tek millet, tek din ve tek mezhep kapsamında hedef haline getiriliyor, cezalandırılıyor. Örnekleri çoğaltmak mümkün. Özetle, bugünün Türkiye'sinde yasama, yargı ve yürütmenin yerinde artık AKP devleti var.

Unutmadan, biliyoruz ki korku insani bir duygu. Korkmak da insani bir durum. Ama bugün ülkeyimizin batısında Suruç, Ankara ve Sultanahmet canlı bomba katliamlarıyla, süresiz sokağa çıkma yasakları ve neredeyse bölgesel savaş haliyle de doğusunda "korkudan korkmak" hâkim kılındı. Mussolini'nin İtalya'sı, Hitler'in Almanya'sı gibi, çok korkanlarısız kalanları daha az korkanları, az korkanları "yola getirmek" için kullanıyorlar.

Bugünlerde ülkemizde sağlık hizmetlerinin durumunu konuşmak neredeyse fanteziye dönüştü. Güncel olan, maalesef, "afetlerde sağlık hizmeti". Hekim ve sağlıkçıların yüreği bir başka acıyor, kanıyor. Haftalarca önce sokağa çıkma yasağı ilân edilmiş Şırnak'ın Cizre ilçesinde 30'a yakın kişinin topluca yaralandığı, birkaçının öldüğü ve aralarında ağır yaralıların da olduğu, acil ambulans talep edildiği bilgisi kamuoyu ile paylaşıldı. Sivil toplumun, siyasetçilerin girişimleri halâ sonuç vermedi. Yaralılar arasında ölümlerin devam ettiği, su ve yiyeceklerinin kalmadığına ilişkin haberler gelmeye devam ediyor. Sağlık Bakanı Uzm. Dr. Mehmet Müezzinoğlu, televizyonlarda naklen yayında, ilçedeki sağlıkçılardan telefonla bilgi alıp, neden yaralıların ambulanslarla nakledilmediğini sorguladı. Karşısındaki sağlıkçı o kadar doğal ki, Bakan'ın mizansenini tutmadı. Sorulara yanıtları, yaşanmakta olan gerçekler oluşturuyor. Nakille ilgili kararın ilçedeki güvenlik güçleri tarafından verildiği ortaya çıkıyor. Maalesef, Sağlık Bakanı'ndan halâ hiçbir açıklama da girişim de yok. Sessizliği, ülke genelinde olduğu gibi devam ediyor. Yaşatılanlar yetmiyor, birkaç gün sonra iki ayı aşkın süredir sokağa çıkma yasağı

devam eden Diyarbakır'ın Sur ilçesinde, 40bin kayıtlı yurttaşın, beş görevli hekimin olduğu 1 No'lu Aile Sağlığı Merkezi boşaltılıp, polis güvenlik noktası-karakol haline getirilmesi kararını veriyor.

Halen Türkiye'de ne(ler) yaşanıyor diye sorulabilir mi? Artık bu aşamayı geçip gereğini yapmak gerekiyor. Yaşam hakkı, barış, eşitlik, özgürlük (düşünce özgürlüğü, kanaat ve ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü, bilim ve sanat özgürlüğü, haberleşme özgürlüğü, din ve vicdan özgürlüğü, yerleşme ve seyahat özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, hak arama özgürlüğü, toplantı özgürlüğü vb.), sağlık, eğitim, demokrasi isteyen herkesin, hep birlikte, bir şeyler yapmasının zamanı geldi de geçiyor bile.

İNSANI SEVMEK

*kavga gerek
diktatöre karşı
yenmek diktatörü
kurtarmak için insanı*

Aram Pehlivan, Nisan 1979-Leipzig

Elinizdeki derginin ilk makalesi, Eylül-Ekim sayımızda paylaştığımız "Tıbbi Atıklar" konulu dosyamızda, sayfa sınırlılığı nedeniyle yer veremediğimiz, Özlem Kurt-Azap arkadaşımızın "Hastanelerde Tıbbi Atık Yönetimi" başlıklı yazısı. Ardından, Danışma ve Hakem kurulu üyelerimizin katılımıyla 12 Aralık 2015 tarihinde gerçekleştirdiğimiz "Türkiye'nin Yakın Gelecekteki Sorun Alanları ve Çözümleri" başlıklı yuvarlak masa toplantısının gözden geçirilmiş bant çözümünü paylaşıyoruz. Bunun tümüyle olmasa da büyük bölümüyle hedefine ulaşan bir etkinlik olarak, bugünleri anlamak ve çözümlemek için yararlı ipuçları sunduğunu düşünüyoruz. Doksanlı yıllardan beri Hükümetler ve Dünya Bankası arasında büyük bir uyumla sürdürülen sağlıkta reform çalışmaları, AKP hükümetleri tarafından Sağlıkta Dönüşüm Programı adıyla yürütülmeye başlanmasıyla, söz konusu

işbirliği daha da gelişti. Türkiye'de sağlık hizmetleri yeniden düzenlenerek yeni bir birikim alanına dönüştürülebilmesi için bütün koşullar sağlandı. Hizmetten yararlanmak bütün aşamalar için paralı hale getirildi. Özel sektör, özel desteklerle sağlık alanında yatırım ve faaliyete özendirildi, kamu sigorta kurumunun hizmet satın almasında özel olarak gözetildi, sağlık hizmetini kullananlardan hizmet bedelinin yüzde ikiyüzü kadar, 'resmi olarak' ilave ücret(bıçak parası) alabilmeleri sağlandı. Çalışma ve ücretlendirme alanlarında yapılan düzenlemelerle sağlık emekçileri köleleştirildi. Bununla birlikte, her türden kısıtlamaya rağmen, devlet üniversite hastanelerinin kamusal yönü istedikleri biçimiyle yok edilemedi. YÖK üzerinden yapılan düzenlemeler de yeterli bulunmadı. Bunun üzerine hükümet, Nisan 2015 tarihinde Sağlık Bakanlığı Eğitim ve Araştırma Hastaneleri ile buralardaki hekim çalışanları akademik olarak taltiflendiren bir yasal düzenleme gerçekleştirdi. Bini geçen profesör, doçent kadrosuyla Bakanlığa bağlı bir üniversite kuruldu. Rektörlüğü İstanbul'da, "şubeleri" ülkenin her yerinde olması hedeflenen "Sağlık Bilimleri Üniversitesi" Yasası'nı idare hukuku uzmanı Onur Karahanoğulları bizim için inceledi. Kapsamlı değerlendirmesi konunun pek çok yönünü ele alan hukuksal bir referans metni olarak bu sayımızda yerini aldı. Sonraki yazımız Yeşim Karakoç ve İlker Belek arkadaşlarımız tarafından gerçekleştirilmiş bir araştırma. Sağlıkta Dönüşüm Programı kapsamında aile hekimliğine geçiş sürecinde Antalya'da birinci basamakta görev yapan hekimlerin tercihlerini, tercih nedenlerini, yaşadıklarını ve memnuniyet durumlarını verilemeyen araştırmayla bir döneme ait tespitleri sizlerle buluşturuyoruz. Ardından, Necati Dedeoğlu ağabeyimizin afetlerde gönüllü hekimlikle ilgili kısa bir yazısı, ondan

sonra da Ankara Katliamı'ndan birkaç gün sonra, 14-17 Ekim 2015 tarihlerinde Moskova'da düzenlenen Dünya Tabipleri Birliği Genel Kurulu ile ilgili bilgileri ve TTB'nin katkılarını içeren yazıyı toplantıya katılan Bayazıt İlhan ve Murat Civaner arkadaşlarımızın kaleminden sizlere sunuyoruz. İki binonbeş yılının son yazısı bir klasiğimiz. TTB Halk Sağlığı Kolu tarafından ilki 1989 yılında düzenlenen Gezici Halk Sağlığı Semineri'nin bu yıl yapılan 27' sinin raporu. Onbeş Halk Sağlığı Anabilim Dalı'ndan, 22 araştırma görevlisi arkadaşımızın katılımıyla gerçekleştirilen gezici seminerin bu yılki konusu "Nükleer Enerji ve Çevre Sağlığı, Göç, Savaş ve Sağlık Etkileri, Aile Hekimliğinin 10. Yılında Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri" idi. Bu sayımızda en son olarak 2015 yılı dizinimizi sizlerle paylaşıyoruz. Toplamda 51 yazar, 47 yazı ile 2015 yılında Toplum ve Hekim Dergisi'ne katkı sunmuşlar. Kendilerine bir defa daha teşekkür ediyoruz.

Bir teşekkür de Dergimiz emekçilerinden, dostumuz Hakan Tüzün'e. Uzun zamandır, büyük bir özveri ve başarıyla yürütmekte olduğu yardımcı editörlük görevini Cavit Işık Yavuz arkadaşımıza devredip, Hakem Kurulu'na katılıyor. Aynı yerde, yeni sorumluluklar. Her iki arkadaşımıza da başarı ve kolaylıklar diliyoruz. Çok uzun zamandır Hakem Kurulu'nda birlikte çalıştığımız Alpay Azap arkadaşımız, 2016 yılıyla birlikte, bizlerle olamayacak. Kendisine katkıları ve dostluğu için teşekkür ediyoruz.

Yaşamın son döneminde sağlık hizmetleri konusunu ele alacağımız gelecek yılın ilk sayısının yazıları dizilmeye başlandı. En kısa sürede yeniden birlikte olmak üzere.

Yaşam, yaşam, yaşam...

Barış, barış, barış...

Eşitlik, eşitlik, eşitlik...

Özgürlük, özgürlük, özgürlük...

Sağlık, sağlık, sağlık...